

Трицільс

Газета виходить
з травня 1931 р.
П'ятниця
10
ЖОВТНЯ
2014 року
№№ 15-16
(2867-2868)

ГАЗЕТА ДЕРЖАВНОГО ЗАКЛАДУ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

Обговорюємо новий «Закон про освіту»

У Дніпропетровській медичній академії відбулась презентація нового закону України «Про вищу освіту». Засідання вів ректор Георгій Вікторович Дзяк, були також присутні перший проректор Тетяна Олексіївна Перцева та почесні гості: директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації О. І. Демчик, голова обласної молодіжної ради Сергій Кривогуз, голова обласної молодіжної громадської організації «Час молодих» Андрій Баско, керівники I-го, II-го, III-го медичних та стоматологічного факультетів, студентська рада та студенти.

якими студент, який списує, може бути відратований з вищого навчального закладу без права на відновлення, а студентські наукові роботи, реферати, доповіді будуть детально перевірятися на копіювання чужих робіт з інтернету.

Удосконалюватиметься підготовка фахівців

Кожен ВНЗ має право присвоювати наукові ступені. У новому законодавстві наразі є такі освітньо-кваліфікаційні рівні: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук.

до 30. Але освітню програму не скоротять.

• З 2016 року планують ввести новий механізм електронного вступу до ВНЗ і автоматичний рейтинг та розподілення місць.

своєї освітньої, наукової та навчально-виробничої діяльності на рахунках установ державного банку.

Створення умов для збільшення мобільності студентів та викладачів.

• Особливої уваги заслуговує розділ про студентське самоврядування, адже тепер студентська рада може зареєструватися як громадська організація.

У неї буде більше можливостей щодо організації та реалізації проектів для відпочинку студентів, а також підтримка та розвиток активістів.

Нові зміни у законодавстві, дещо орієнтовані на західну систему освіти, дають змогу студенту повнішою мірою займатися са-

моосвітою, надають більшу свободу можливостей та наближують нас до європейських стандартів.

Наприкінці зустрічі Георгій Вікторович подякував присутнім, а також не оминув у своїй промові ситуацію на Сході країни. Адже для медичної академії це дуже близькі проблеми, бо до нас активно переводяться студенти з Криму, Донецької та Луганської областей. Окремо було згадано про волонтерів та висловлено їм подяку. Це люди, які, не шкодуючи своїх вихідних, відпусток, канікул, не залишились байдужими, маючи високі моральні принципи та велику, щирю, патріотичну душу, щодня допомагали пораненим воїнам, працюючи у лікарнях Дніпропетровщини.

Діана ОЛЕНЮК,
студентка 3 курсу I-го
медичного факультету,
голова інформаційної
комісії КСМ.
Фото автора

... Наше діло праведне й святе

«Ми воїни. Не ледарі. Не лежні.
І наше діло праведне й святе.
Бохто за що, а ми за незалежність.
Отж нам так і важко через те».

Ліна КОСТЕНКО

Влітку цього року студенти нашої академії долучилися до волонтерського руху щодо підтримки поранених солдат із зони АТО. Працюючи на базі військового шпиталю та обласної клінічної лікарні ім. Мечникова, ми набули значного практичного досвіду, познайомилися з цікавими людьми та, хочеться вірити, зробили певний вклад у налагодження ситуації в країні.

Кожного дня до лікарень приїжджають «швидкі» з пораненими, кожного дня країна потребує від нас небайдужості, впевненості та готовності до рішучих дій. Кожного дня волонтери-студенти нашої академії доглядають наших солдат, тих молодих хлопців - наших однолітків, що ще вчора мали такі ж самі буденні клопоти, що й ми: навчання, роботу, товаришів, кохання, і в одну мить доля покликала їх на поле битви, де кожної хвилини лунають постріли, де кожен день, якщо не кожна година має значення і може стати останньою. Дивлячись на цих хлопців, я була враже-

на силою їх мужності, волі до життя та оптимізму: вони не жалілися, вони реально дивилися на події та продовжували вірити у світле майбутнє, у кінець війни. Багато з них залишили на полі битви своїх товаришів та друзів, багато з них мають значні травми, подекуди невиліковні. Їх відчайдушність та вірність своїм переконанням надихає. Ми дуже вдячні їм за це!

Ми мешкаємо у гарному місті, радіємо, що нас не торкнувся тягар важкої долі Сходу, але все це наша спільна Україна, і вона потребує нашої допомоги та нашої небайдужості. В той день, коли ми вперше одягли на себе білі халати та присягнули рятувати людські життя, мабуть, у той самий день відповідальність за нашу діяльність, а особливо

бездіяльність стала особливо вагомою. Тому запрошую всіх бажаючих долучитися до руху волонтерства та допомогти країні. До шпиталів ще досі привозять солдат, робота все ще кипить... Ваша допомога все ще потрібна!

Подяки заслужують ті лікарі та волонтери, які, не жаліючи себе та не покладаючи рук, працюють у шпиталі та обласній клінічній лікарні ім. Мечникова, роблять добру справу. Соціальна ініціатива потрібна країні зараз. Поранені військові дуже вдячні лікарям та волонтерам за їх сумлінну працю, на знак цього вони подарували нам величезний букет квітів, який ще довго прикрашав наш черговий пост.

Віритися, що наша праця марна, що ряди волонтерів поповнюватимуться і надалі, адже ми маємо стати саме тим поколінням, яке відбудує цю країну та зробить її кращою заради нас та заради наших дітей. Це наша відповідальність та наш обов'язок. Віритися, що ті хлопці гинули марно, що наші соціальні ініціативи, наш патріотизм та віра в себе сильніші за владу, війни та політику. Адже країна - це в першу чергу люди, які там живуть. Ми маємо слово, маємо думку, маємо право та маємо силу доти, доки самі віримо в це. Віритися, врешті-решт, у країну, де народжуються герої!

Дарина ПЕДОРЕНКО,
студентка 4 курсу
I-го медичного факультету

Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України» оголошує конкурс на заміщення посад:

**директора бібліотеки
завідувача кафедри:**

- педіатрії, сімейної медицини та клінічної лабораторної діагностики ФПО

професора кафедри:

- соціальної медицини, організації та управління охороною здоров'я

- акушерства та гінекології

доцента кафедри:

- гуманітарних наук

- загальної гігієни

- гігієни та екології

- пропедевтики внутрішньої медицини

- онкології і медичної радіології

- медико-біологічної фізики і інформатики

- анатомії людини

- фармакології і клінічної фармакології

- госпітальної терапії № 2 - **2 особи**

- анестезіології та інтенсивної терапії - **2 особи**

- інфекційних хвороб

- терапевтичної стоматології - **2 особи**

- урології, оперативної хірургії та топографічної анатомії

Кваліфікаційні вимоги до претендентів:

- **директор бібліотеки** - повна вища освіта за відповідним напрямом, стаж роботи у бібліотеці не менше 5-ти років;

- **завідувач кафедри** - вища медична освіта за відповідним напрямом, науковий ступінь доктора медичних наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 5-ти років;

- **професор** - вища освіта за відповідним напрямом, науковий ступінь доктора наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 10-ти років;

- **доцент** - вища освіта за відповідним напрямком, науковий ступінь кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 5-ти років.

Академія житлом не забезпечує. Претенденти на посаду протягом одного місяця з дня опублікування оголошення подають через канцелярію заяву на ім'я ректора, особистий листок з обліку кадрів з фотографією, автобіографією, копією документів про освіту, науковий ступінь, вчене звання, лікарську кваліфікаційну категорію, підвищення кваліфікації та список наукових праць, звіт про виконану роботу, витяг з протоколу засідання кафедри за адресою: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Дзержинського, 9, ректору академії.

На честь дня народження академії 15 (28) вересня 1916 р.

Днепропетровская научная школа анестезиологов: становление, достижения, перспективы

Людмила Васильевна Новицкая-Усенко

член-корреспондент НАН и НАМН Украины, доктор медицинских наук, профессор

Проходят годы, быстро проносятся человеческая жизнь. Даже яркие и светлые события на Земле уходят в историю, но не забываются, а дают начало новым последующим событиям.

Таким ярким событием, оказавшим большое влияние на развитие нашей специальности, явилась успешная публичная демонстрация обезболивающих свойств эфира в 1846 году, ставшая первым признанным шагом победы человечества над болью.

Приятно сознавать, что и наше сообщество стояло у истоков становления и развития отечественной анестезиологии и реаниматологии, формируя свою научную школу.

Наша научная школа начала развиваться в стенах кафедры госпитальной хирургии № 1 Днепропетровского медицинского института (зав. кафедрой – заслуженный деятель науки УССР, проф. Т.Е.Гнильорыбов), клинической базой которой являлась областная клиническая больница им. И.И.Мечникова. Вдохновителем и первым учителем в исследовательской работе был доцент этой кафедры Л.П.Чепкий, который в то время (1958-1962 гг.) выполнял докторскую диссертацию по анестезиологии и после ее защиты стал первым доктором медицинских наук по нашей специальности в Украине.

В это же время мною была выполнена и защищена кандидатская диссертация, а в 1962 году в числе первых в Украине было организовано отделение анестезиологии, с 1963 года – койками интенсивной терапии для лечения больных столбняком, которое мне было поручено возглавить.

Активно поддерживал и способствовал научным исследованиям врачей-анестезиологов главный врач больницы им.И.И.Мечникова, профессор Ф.А.Любин, что позволило к моменту организации кафедры защитить под моим руководством кандидатские диссертации 7 практикующих врачей (Ю.Г.Руденко, И.В.Кармазина, Е.М.Грановская, Э.Н.Тыкина, В.И.Слива, В.П.Туз, В.В.Запольский).

Это были энтузиасты-первопроходцы, самоотверженно влюбленные в новую рождающуюся специальность, охваченные необходимостью и желанием проникнуть в глубины возникающих в их повседневной практической работе вопросов, на которые в то время не было ответов в скудной доступной литературе.

С первых шагов мы пытались создать благоприятный нравственный климат, четкую организационную структуру, чтобы в условиях большой коллективной работы могли раскрываться потенциальные творческие способности каждого.

Новые возможности в научно-исследовательской работе появились после создания в 1967 г. доцентского курса по анестезиологии на кафедре общей хирургии (зав. кафедрой – проф. Л.Н.Коваленко), а в 1973 году самостоятельной кафедры анестезиологии и реаниматологии приказом ректора института того времени заслуженного деятеля науки и заслуженного работника высшей школы Украины, проф. И.И.Крыжановской, которая сыграла большую роль в развитии нашей научной школы как духовный Учитель и мудрый наставник.

Исследования нашей научной школы охватывали широкий круг проблемных вопросов современной анестезиологии и интенсивной терапии. Через все научные темы красной нитью проходит изучение механизмов адаптации гомеостаза при различных видах анестезиологического обеспечения оперативных вмешательств и экстремальных состояниях и разработка оптимальных вариантов анестезии и методов интенсивной терапии.

Основные из них, ставшие впоследствии базисными для учеников: влияние различных видов анестезии на отдельные системы организма и научное обоснование выбора наиболее эффективных и безопасных из них при различных хирургических вмешательствах.

Механизмы адаптации организма больного при травматических и нетравматических поражениях головного мозга и разработка методов профи-

лактики и лечения постгипоксической энцефалопатии.

Воздействие различных сорбентов на функциональное состояние систем жизнеобеспечения при острых экзотоксикозах и создание экстракорпоральных технологий их применения.

Послеоперационная боль, поиск способов ее предупреждения с использованием различных методов и фармакологических средств.

Механизмы действия перфторана-кровезаменителя нового класса с газотранспортной функцией и разработка технологий его применения в клинической практике при критических состояниях.

Фармакологическая органопротекция при критических состояниях. Послеоперационная когнитивная дисфункция (ПОКД). Ранняя нейропротекция.

На первом этапе, исходя из потребностей практического здравоохранения, мы провели большой цикл работ, посвященных изучению реакции организма на анестезиологическое пособие для обоснования подходов к выбору методов премедикации, анестезии, ведения послеоперационного периода в зависимости от характера оперативного вмешательства (Ю. Г. Руденко, И. В. Кармазина, Е. М. Грановская, Э. Н. Тыкина, В. И. Слива, В. В. Запольский, В. П. Туз, В. Н. Пасяк, С. М. Белаковский, И. В. Конопкин, С. И. Забашный) и возрастных особенностей организма (А. А. Мальцева, В. В. Фроленко, Г. В. Панченко, Е. В. Петрошенко, С. М. Ермаков, В. В. Ехалов).

Полученные результаты были обобщены в диссертационных работах и монографиях: «Возрастные аспекты адаптации к операционной травме и анестезии», «Концепция антиоксидантного обезболевания», «Герiatricная анестезиология и реаниматология».

С 1977 года наш научный интерес привлекала тяжелая черепно-мозговая травма (ТЧМТ), летальность при которой в те годы достигала почти 70%.

Глубокие экспериментальные и клинические исследования центральной и периферической гемодинамики, газообмена, реологических свойств крови, функции эритрона, симпатико-адреналовой, гистамин-реактивной, серотонинергической систем, гормонального статуса, системы переноса кислорода липидов и антиоксидантной системы, которые были освоены и проводились в биохимической лаборатории кафедры (ст. лаб. Е. А. Панасенко), позволили уточнить звенья патогенеза и разработать оптимальные варианты защиты головного мозга от гипоксического повреждения и мероприятия по психофизиологической, интеллектуальной и социально-трудовой реабилитации больных, перенесших ТЧМТ. Это сопровождалось снижением летальности с 68,6% в 1979 г. до 25,6% к 2000 г. (Е.Н.Клигуненко, Т.А.Трегубова, В.П.Туз, А.Г.Шифрин, А.Н.Заяц, Ю.Ю.Кобеляцкий).

Результаты исследований по вышеуказанным темам были обобщены и доложены в 1984г. в актовой речи на торжественном заседании ученого совета института «Механизмы адаптации гомеостаза при различных экстремальных состояниях в условиях анестезиологического обеспечения и интенсивной терапии».

В 1980 г. постановлением Совета Министров УССР на базе ЦНИА института (зав. лаб. – к.м.н. В. К. Бондарь) и биохимической лаборатории нашей кафедры (зав. лаб. Е. А. Панасенко), благодаря настоятельным усилиям ректора института проф. И. И. Крыжановской, была создана единственная в Украине лаборатория для изучения возможности клинического применения появившихся отечественных сорбентов (зав. лаб. – к.м.н. Г. Г. Коалесниченко, С. С. Хвостенко, Ю. Г. Руденко, Н.Д.Шинкаренко). В последующем лаборатория была преобразована в областной токсикологический центр на базе 4-го городского клинического объединения (зав. – к.м.н. Н.Д.Шинкаренко; глав. врач – к.мед.н. К.О.Чебанов).

Проведенные экспериментальные и клинические исследования по изучению механизмов действия различных сорбентов на организм при острых отравлениях позволили выделить понятие «эндотоксический системный стресс», выяснить влияние гемосорбции на эндокринную и другие системы организма, выделить специфические и неспецифические механизмы влияния ее на гомеостаз, разработать показания и противопоказания к ее применению, создать оригинальные безопасные технологии применения этого метода как самостоятельно, так и в сочетании с другими методами детоксика-

кации (Ю. С. Петренко, Н. Д. Шинкаренко, А. И. Андриенко, А. С. Стебелский, С. С. Хвостенко, Т. А. Перцева, Г. В. Башмаков, Д. М. Станин, О. А. Зюков, Б. П. Рябчий).

Обобщенные данные этих исследований легли в основу монографии «Гемосорбция в комплексе лечения острых экзотоксикозов».

Продолжением работ, посвященных поискам методов устранения гипоксии и ее последствий при тяжелой ЧМТ и острых отравлениях, стали исследования по изучению влияния факторов местного саногения «Соленый Лиман» (грязи и минеральная вода) на скорость и полноценность восстановления мозговых и моторных функций у больных с травматическими и нетравматическими повреждениями головного мозга. Это дало возможность обосновать целесообразность и сроки включения этого вида лечения в комплекс реабилитационных мероприятий (А. Н. Зуева, В. И. Слива, Е. В. Петрошенко, Д. М. Станин, Е. А. Панасенко, Л. И. Мишонова).

Цикл работ по проблемам нейротравмы и лечения острых отравлений в 2000 г. был удостоен Государственной премии Украины в области науки и техники за научную разработку и внедрение системы медицинского обеспечения при техногенных авариях и катастрофах.

Экспериментальные и клинические исследования, посвященные поиску новых подходов к лечению послеоперационной боли в зависимости от ее характера, объема и вида оперативного вмешательства, стали еще одним направлением научных исследований нашей научной школы, которые мы начали развивать после посещения в 1989 г. в составе делегации МОЗ Украины университетской клиники института анестезиологии в Любляне (Югославия), где успешно работал кабинет лечения острой и хронической боли. Оно было начато А. Г. Тютюнником и А. М. Кравченко и успешно продолжено Ю. Ю. Кобеляцким, И. А. Волюковим.

Особое место среди научных разработок занимают приоритетные в мировом масштабе исследования по клиническому применению уникального препарата нового класса – кровезаменителя с газотранспортной функцией – перфторана, которые проводились с 1984 года совместно с Институтом биологической физики АН СССР и связаны с именами проф. Ф.Ф.Белоярцева и члена-корреспондента РАН, лауреата Ленинской и Государственной премий проф. Г.Р.Иваницкого.

На основании экспериментальных и клинических исследований нами были разработаны технологии его применения в комплексе интенсивной терапии тяжелой ЧМТ (Е. Н. Клигуненко, В. Г. Петренко, Ю. А. Площенко), постреанима-

ционной болезни (А. А. Криштафор, А. В. Царев), остром инфаркте миокарда (О. Г. Черкасова, В. О. Пионтовский, А. А. Эстрин), для профилактики и лечения полиорганной недостаточности при сепсисе (Н. Ф. Мосенцев, Н. Н. Мосенцев, А. В. Коломоец), уросепсисе (О. С. Гармиш), синдроме острого повреждения легких (А. В. Царев), в качестве компонента для замещения предварительно резервированной крови при продвинутой нормоволемической гемодиализации (С. В. Болтанский), которые послужили толчком для дальнейших разработок нами органопротективных технологий.

Основные результаты этих исследований были опубликованы в 3-х изданиях монографии «Интенсивная терапия при кровопотере», «Перфторан в клинической практике» и в 1994 году доложены на торжественном заседании ученого совета института в актовой речи: «Перфторан в медицине» с демонстрацией документально-кинофильма «Другая кровь».

В 2001 году ВОЗ ввела этот препарат как первый и до сих пор единственный из этой группы фармакологических средств в международную анатомо-клинико-химическую классификацию (АТС) в рубрику «Кровезаменители и перфузионные растворы» под кодом B05A-A03. В Украине перфторан был разрешен к клиническому применению с 1999 г. В этом же году цикл работ по клиническому применению перфторана был отмечен премией Правительства РФ в области науки и техники за создание перфторуглеродных сред для управления жизнедеятельностью клеток, органов и организма.

При этом важно взаимодействие врачей многих специальностей, начиная с бригады скорой медицинской помощи, анестезиологов-реаниматологов, неврологов, кардиологов, физиотерапевтов. В этой непрерывной цепочке взаимодействия возрастает роль психологов, семейных врачей и социальных работников. Особо важное значение приобретает раннее индивидуальное психотерапевтическое воздействие, которое позволяет уменьшать тревожность, восстанавливать механизмы волевой регуляции, улучшать эмоциональный фон, повышать коммуникативность в общении, быстрее восстанавливать навыки по самообслуживанию, облегчать реадaptацию к бытовому, производственному и социальным условиям жизни.

Этот цикл работ завершен в 2001 году докладом на торжественном заседании ученого совета академии в актовой речи «Стратегия восстановления личности больных после перенесенных критических состояний».

Практически во всех научно-исследовательских работах главное место занимают исследования, направленные на разработку методов фармакологической органопротекции как одного из путей профилактики и коррекции органических нарушений. Созданы технологии фармакологической нейропротекции при послеоперационной когнитивной дисфункции (С. В. Болтанский, И. С. Полинчук, С. А. Дуукина, Шади Эйд Ризк), для защиты от ишемической-реперфузионных и постдебрилляционных повреждений (А. В. Царев), при печеночной дисфункции – недостаточности (А. В. Коломоец), защищенности 5-декларационными патентами.

В числе первых на Украине мы начали исследования когнитивных расстройств, развивающихся у больных, оперированных в условиях общей анестезии, и разработку методов их профилактики и коррекции.

В настоящее время доказано, что послеоперационная когнитивная дисфункция (ПОКД) является многофакторным послеоперационным осложнением, обусловленным не только психопредающим действием анестетиков, но и недостаточным уровнем антициптивной защиты мозговых структур во время операции и в раннем послеоперационном периоде, а также вследствие повреждающего действия нарушений гемодинамики, газообме-

на, гомеостаза в интра- и послеоперационных периодах.

При этом важно подчеркнуть, что именно ранняя ПОКД является предиктором развития стойкой деменции в отдаленном периоде, а неврологическая дисфункция часто обратима лишь в начале своего развития.

Нами доказано, что профилактика развития ПОКД требует наряду с качественным анестезиологическим обеспечением на всех его этапах проведения ранней фармакологической нейропротекции. Упреждающую фармакологическую нейропротекцию следует начинать непосредственно перед оперативным вмешательством или сразу по его окончании с учетом механизмов действия современных нейропротективных препаратов, отдавая предпочтение назначению комбинации препаратов с ноотропным и антиоксидантным действием или ноотропным и антихолинэстеразным действием.

Весьма весомый вклад в достижения научно-исследовательской работы Днепропетровской научной школы анестезиологов и внедрения ее результатов в клиническую практику вносят ученики.

Под руководством проф. Ю. Ю. Кобеляцкого в настоящее время углубляются исследования по ранее проводимым научным направлениям (И. А. Зноскова, И. А. Йовенко), активно разрабатываются и успешно внедряются новые технологии контроля глубины анестезии с использованием BIS-мониторинга (Атеф Дагеш, А. М. Машин) и ANI-индекса (О. А. Шайда), ведение внутривенной анестезии по целевой концентрации анестетика (Р. К. Карась), современных видов ингаляционной анестезии (А. М. Машин), новых методов контроля дыхательных путей, альтернативных традиционным.

Большую работу проф. Ю. Ю. Кобеляцкий проводит как президент Днепропетровской областной ассоциации анестезиологов. Признанием актуальности проводимых под его руководством научных исследований является избрание его председателем Украинского общества анестезиологов (ESA), интенсивной терапии (ESICM), избранием действительным членом Международной Академии биоэнергетических технологий (МАБЕТ) при ЮНЕСКО.

Научные исследования проф. А. А. Мальцевой посвящены одному из сложных разделов интенсивной терапии – тяжелому сепсису и септическому шоку, вторичным гнойным менингоэнцефалитам с изучением вариантов их клинического течения, диагностики, поиском методов профилактики и коррекции поли-органной дисфункции-недостаточности на основе динамики показателей центральной и периферической гемодинамики, критериев метаболического стресса и митохондриальной дисфункции. Под руководством проф. А. А. Мальцевой совместно с лабораторией психофизиологических исследований (зав. лабораторией – к. психол. н. Г. С. Каниюка) продолжено изучение нейрогуморальных и психологических аспектов формирования стресса у врачей-анестезиологов и разработка программы долгосрочной и качественной их работы в специальности, начатые еще доц. Т. А. Трегубовой, А. И. Майстровским, О. А. Зюковым, В. В. Фроленко.

Актуальным проблемам современной анестезиологии и интенсивной терапии посвящены научные работы коллектива, руководимого проф. Е.Н.Клигуненко.

Большой вклад проф. Е. Н. Клигуненко вносит в улучшение состояния службы анестезиологии и интенсивной терапии в нашей области как внештатный главный специалист ГУ-ОЗ при Днепропетровской областной администрации в течение более 20 лет, что было отмечено государственной наградой – орденом Княгини Ольги III степени.

Многие годы успешно возглавляет научные исследования по проблемам детской анестезиологии проф. В. И. Снисарь, изучая особенности анестезии и интенсивной те-

рапии у детей различных возрастных групп (Д. А. Шкурупий, А. А. Власов, О. Н. Налесный), особенно при острой дыхательной недостаточности (Д. Н. Сурков, О. Г. Капустина), разработке методов профилактики послеоперационных когнитивных расстройств у детей (О. Е. Варун).

Основным научным направлением, избранным проф. Т. А. Перцевой, стали актуальные проблемы пульмонологии. Интерес к этой проблеме возник у нее еще с момента выполнения кандидатской и докторской диссертаций.

Под ее руководством выполнены и защищены 1 докторская и 28 кандидатских диссертаций. Проф.

Витяг з актової промови

Т.А.Перцева избрана членом-корреспондентом НАМН Украины, является заслуженным работником народного образования УССР, национальным делегатом от Украины и секретарем клинической группы Европейского респираторного общества терапевтов.

Я. М. Пидгирный на протяжении всей своей научной деятельности активно изучает влияние различных методов экстракорпоральной детоксикации на организм и использование их в комплексе интенсивной терапии при критических состояниях больных, особенно в условиях полиорганной недостаточности.

Серьезным разделом научной работы являлось участие в клинической апробации препаратов, в т.ч. и участие в международных многоцентровых клинических исследованиях. В 1985 г. Фармцентр СССР разрешил нашему коллективу проведение доклинических, II и III фаз клинических испытаний. С 1993 г. такое разрешение было дано Фармцентром Украины.

Как справедливо отметил известный ученый физик А.П.Капица: «Если вы хотите продолжить расти как ученые, не стареть и развивать свои знания, вам необходимо не терять контакта с подрастающим поколением, учить это подрастающее поколение и учиться у него. Но самое важное и трудное – это отбор действительно наиболее творчески одаренной молодежи и создание тех условий, при которых талант мог бы быстро развернуться в полную меру».

Из членов научного студенческого кружка кафедры за прошедшие годы более 30 студентов-кружковцев получили дипломы за лучшие научные работы, представленные на различные международные и межвузовские научные конференции студентов и молодых ученых.

Научные работы А. В. Царева и А. В. Коломоеца были удостоены премии АМН Украины, благодарности Кабинета Министров Украины.

Приятно отметить, что среди лицетов-лауреатов, пришедших в нашу специальность после окончания медицинской академии, уже защитили кандидатские диссертации: Ю. А. Площенко, О. А. Шайда, А. В. Коломоец, магистерскую работу – Р. К. Карась.

В настоящее время Днепропетровская научная школа анестезиологов объединяет 11 докторов и 113 кандидатов медицинских наук. В ней объединены не только ученики, но и ученики учеников, успешно подготовленные профессорами: Е. Н. Клигуненко, Ю. Ю. Кобеляцкий, Т. А. Перцевой, Л. А. Мальцевой, В. И. Снисарем, Я. М. Пидгирным, что отражено на генеалогическом древе Днепропетровской научной школы.

Наша специальность – активно развивающееся направление медицины и Днепропетровская научная школа анестезиологов вносит свой достойный вклад, памятью слова великого мыслителя, философа, ученого Н. Рериха:

«Прошлое лишь окно в будущее, любите прошлое, но живите будущим».

Из чудесных камней прошлого в настоящем сложите ступени грядущего».

Представители Днепропетровской школы анестезиологов уверенно смотрят в будущее, шаг за шагом поднимаясь по ступеням к вершинам новых знаний и новых творческих свершений.

**15 (28) вересня
1916 р.**

(Поч. у №31-32 від 20 грудня 2013 р., у №3-4 від 4 березня 2014 р., у №5-6 від 15 квітня 2014 р., у №9-10 від 12 червня 2014 р.)

Значну допомогу співробітникам кафедр ДМІ надає центральна науково-дослідницька лабораторія інституту, очолювана старшим науковим співробітником В. К. Бондарем. У її складі функціонують біохімічний відділ, відділ патоморфології, експериментальної патології та фармакології, радіології, відділ токсикології та біоконтролю навколишнього середовища, група з розробки нових зубопротезних матеріалів. ЦНДЛ оснащена найновішою науково-дослідницькою апаратурою. У складі лабораторії працюють досвідчені наукові співробітники.

Завідувач кафедри ортопедичної стоматології проф. В.П. Панчоха – автор винаходу «зубний протез», який запатентовано у всіх країнах соціалістичного табору, а також в Англії, Угорщині, США. Ідея створення сплаву, подібного до золота, дуже захопила вченого. Разом з доцентом Харківського політехнічного інституту А.М. Котляром та співробітниками ЦНДЛ ДМІ проводилися дослідження і наукові пошуки. Вони завершилися успіхом, і ось вже четвертий рік у Дніпропетровській, Харківській та ще 18 регіональних центрах України йде протезування металом, що кольором і блиском нагадує золото, але міцніший за нього у 10 разів. Дешевий і зовнішньо високоестетичний матеріал користується високим попитом у населення. Щороку економічний ефект від протезування лише Дніпропетровську та області дає близько 4 мільйонів карбованців.

Суттєвого розвитку набув у 80-і роки науково-дослідницький сектор, начальником якого був старший науковий співробітник Віталій Степанович Котляров. Його трудова діяльність – яскрава сторінка у літописі медичної академії. Заступник проректора з наукової роботи, він – один із найактивніших винахідників ДМІ.

Із студентської лави Віталій захоплювався науковою роботою і поєднував її з відмінним навчанням і великою громадською діяльністю. «Відмінник навчання» неодноразово друкував замітки про нього. Одна із перших за 1974 рік, з якої дізнаємося, що наказом ректора про заохочення співробітників інституту за винахідництво і раціоналізаторство було відзначено двох студентів. Один з них – п'ятикурсник лікувального факультету Віталій Котляров. У 1979 році на II республіканській конференції молодих вчених-медиків у Львові його доповідь «Деякі сторони механізму дії ультразвуку при лікуванні нервово-трофічних виразок» була визнана в числі 16 кращих, його нагороджено почесною грамотою.

Успіх В.С. Котлярова не випадковий: у своєму повідомленні доповідач підбив підсумки кандидатської дисертації, що виконана на базі семи розроблених автором винаходів. Він навіть принципово нові дані про механізм біологічної дії ультразвуку, в тому числі і при лікуванні нервово-трофічних виразок. В. С. Котляров – автор першого вітчизняного винаходу в галузі камерної техніки для

вивчення мікроциркуляції крові та лімфи в мікроскопічних судинах.

У 1996 році В.С. Котлярова обрано академіком і вручено Диплом дійсного члена Української академії наук національного прогресу із спеціальності «гістологія».

У тому, що Україна є однією з провідних країн у галузі застосування лімфотропних методів лікування запальних та онкологічних захворювань, є заслуга і професора В.С. Котлярова.

Підсумовуючи наукову діяльність інституту у 80-ті, проректор з наукової роботи ДМІ професор О.В. Люлько писав: «Протягом останніх років ДМІ серед вузів та науково-дослідних інститутів медичного профілю посідає одне з провідних місць у республіці та

молодіжних колективів: «Тіроцит», «Серце», «Нефрон», «Репродукція».

КТМК «Тіроцит» – широко відомий в нашому місті та за його межами молодіжний колектив. Його мета – розробка методології системного дослідження щитовидної залози, системне вивчення дії факторів навколишнього середовища на неї. У виконанні завдань беруть участь не лише дніпропетровські вчені, а й молоді науковці з Москви, Ленінграда, Києва, Риги, Ташкента та інших міст країни.

Зроблено вже чимало: вперше розроблено і обгрунтовано систему понять, необхідних для дослідження внутрішньої інтеграції; розроблена система методик, призначена для морфологічного дослідження

1983 року. За короткий строк колектив, яким керують лауреат Державної премії УРСР професор ДМІ О. В. Люлько та зав. кафедри переробки пластмас ДХТІ доцент Е. А. Спорягін, досяг певних успіхів. Дослідження механічних якостей з'єднувально-тканинного каркасу органів сечової та статевих систем не мають аналогів у вітчизняній літературі і сприятимуть розробці оперативних посібників для профілактики урологічних хвороб. Певних успіхів досяг і колектив групи по дослідженню мікроциркуляції у нирці. Дані, одержані групою, вперше відбивають роль, яку відіграє лімфомікроциркулярне русло в адаптації компонентів ниркової паренхіми в умовах порушення уродинаміки і під впливом ультразвуку.

го міста. В роботі беруть участь 19 кафедр металургійного, інженерно-будівельного, гірничого і медичного інститутів. Учасники дипломного проекту будуть досліджувати проблеми добування, переробки марганцевої руди Великотокмацького родовища.

Медики вперше залучаються до роботи МКДП. Це велика честь і визнання ролі гігієнічної медичної науки у розв'язку важ-

інженерно-будівельного інституту В. Л. Красовським була створена перша в Україні міжрегіональна лабораторія біомеханічних досліджень суглобів для розробки і обгрунтування конструкцій ендопротезів. На базі вітчизняних розробок створено кілька поколінь ендопротезів куляшового суглоба із застосуванням найсучасніших технологій і матеріалів, розроблено теоретично обгрунтовані і впроваджені в клінічну практику оригінальні конструкції ендопротезів куляшового, гомілковостопного, п'ястнофалангового і міжфалангового суглобів. Забігаючи вперед, у десятиріччя 90-х, слід відзначити, що у 1991 р. на базі обласної лікарні ім. Мечникова відкрите перше в Україні спеціалізоване відділення ендопротезування суглобів, яке стало навчальною і науковою школою для багатьох ортопедів України.

Науковий напрям роботи кафедри анестезіології і реаніматології у 80-ті – розробка і обгрунтування анестезіологічного забезпечення в різних галузях хірургії, розробка технології застосування при різних критичних станах засобів інфузійно – транспортної терапії, перш за все перфторану – негемоглобінового переносника кисню на основі повністю фторированих вуглеців – кровозамінника поліфункціональної дії. Вперше в світовій практиці його застосування для лікування важкої нейротравми та іншої патології головного мозку. Починаючи з 1984 року, експериментальні та клінічні дослідження довели, що використання перфторану дає можливість значно зменшити кількість донорської крові, при цьому не виникає імунологічного конфлікту, виключається небезпека зараження СНІДом, гепатитом та іншими захворюваннями, з'являється можливість надання невідкладної допомоги хворим з рідкісними групами крові, а також хворим, що відмовляються від переливання крові з релігійних підстав. У цілому забезпечується значно вища якість життя у віддаленому посткритичному періоді, відкриваються нові можливості в трансплантології, офтальмології, інших галузях хірургії, медицині катастроф.

Ось такі, але далеко не в повному обсязі, приклади наукової роботи ДМІ свідчать про те, наскільки повним, насиченим і різнобічним було життя в нашій медичній академії у 80-ті. Життя вирувало у спортивному напрямі, культурно-просвітницькій діяльності, трудовою вихованню студентської молоді, у громадських навантаженнях. Про все це у наступних випусках «Пульсу».

(далі буде)

Лариса АКСЕНИЧ,
співробітник народного музею історії ДМА імені І. І. Крижанівської

80-і роки ХХ століття

(частина 4, продовження)

країні. Наш інститут представив на виставки 56 експонатів, одержав 5 золотих, 6 срібних, 13 бронзових медалей та дипломів». Цю тему продовжує В.Котляров: «Велика заслуга у цих досягненнях належить патентно-ліцензійній службі інституту, яку очолює професор І. Я. Сердюченко, співробітникам патентного відділу В. А. Мишиній, Г. Ф. Акатовій, громадським патентознавцям В. Є. Кураєву, А. В. Ващенко, В. П. Ткаченко. Нещодавно група активних винахідників нагороджена почесними грамотами. Серед них професори Е. Г. Топка, А. О. Сквирська, П. Т. Сягайло, доценти І. В. Юрченко, Г. С. Короленко, Н. Д. Чухрієнко, В. І. Солоний, асистенти В. І. Десятерик, О. Є. Лоскутов, Є. Х. Назаренко.

Одним з важливих завдань патентно-ліцензійної служби Дніпропетровського медінституту є залучення творчої молоді до лав винахідників та раціоналізаторів. Зараз вже нікого не здивує тим, що студенти активно беруться за раціоналізаторство, практично всі гуртківці – співатори одної або кількох рацпропозицій. Деяко інакше справа йшла в галузі винахідництва. Протягом минулих років у патентному відділі інституту не значилися студентські винахідники. Зараз їх 6. Авторські свідоцтва одержали студенти лікувального факультету Т. Полуєктова, Н. Бельтюкова, Л. Благодатній. Співавторами заявок на винаходи стали студенти С. Єрмаков, В. Діденко, О. Юрченко.

Успіх молодих винахідників закономірний: всі вони добре навчаються, протягом багатьох років активно працюють у гуртках кафедр анестезіології та реаніматології, онкології, очних хвороб, шкірних та венеричних захворювань, загальної хірургії №1, студентському науковому бюро.

Залучення студентської молоді до участі у винахідництві – ефективна форма виховання наукових кадрів, джерело їх резервів. Досить сказати, що майже всі молоді вчені, рекомендовані на наукову роботу в нашому інституті, у студентські роки були активними раціоналізаторами. Це асистенти С. О. Мокія, Ю. К. Більбот, В. Й. Мамчур, В. М. Коваленко, В. В. Колдунів. Всі вони на базі розроблених винаходів захистили кандидатські дисертації та працюють над докторськими».

У 80-ті в інституті діють кілька комплексних творчих

щитовидки; проведено системне вивчення щитовидної залози у понад 50 видів хребетних тварин, у тому числі під час патологічних станів; встановлено, що поєднання фтору та марганцю, які використовуються у металургійній промисловості, погано впливають на щитовидну залозу.

У 1986 році учасники Всесоюзної комплексної наукової молодіжної програми «Тіроцит» ДМІ отримали нагороди за створення нового наукового напрямку в морфології: Лев Вікторович Гербільський – срібну медаль ВДНГ СРСР, Ніна Миколаївна Суатанова – бронзову медаль, співробітників інституту В. С. Литвина, В. С. Усенка, С. Г. Майле-Августинівича, В. Ф. Ушакову, О. Г. Козловську, О. М. Староселецьку, лікаря-інтерна І. В. Коваль та студентку О. Рецетю нагороджено дипломами учасників ВДНГ СРСР.

Творча активність «Тіроциту» зростає.

Плідно працює в інституті на базі кафедри госпітальної терапії №2 творчий колектив «Серце», очолюваний професором В.М. Коваленком (науковий консультант – зав. кафедрою проф. Г. В. Дзяк). Назва колективу щонайкраще відбиває тематику його роботи.

Уперше в регіоні впроваджено новий метод діагностування захворювань серця за допомогою ультразвуку. Колектив провів дослідження в галузі розробки, удосконалення та запровадження ультразвукових методів діагностики в кардіології. Разом із Всесоюзним науково-дослідним інститутом трубної промисловості розроблено модель ехокардіографа «Дніпро-2», закінчено розробку моделі лівого шлуночка для оцінки біомеханіки серцевого м'яза. Модель запроваджено в Українському НДІ кардіології ім. Стражеска, Харківському НДІ загальної та невідкладної хірургії.

Важливим показником здобутків колективу є й те, що одна кандидатська робота члена КТМК представлена до захисту, а ще дві практично завершені. Крім того, завершено та представлено на ВДНГ УРСР модель ехокардіографа «Дніпро-2», яка удостоєна диплома II ступеня. Підсумки роботи КТМК відбиті у главі монографії, а результати досліджень рекомендовані IX Всесвітнім конгресом кардіологів для участі в конкурсі молодих вчених.

КТМК «Нефрон» організувався в інституті у квітні

КТМК «Репродукція» створений на базі кафедр акушерства і гінекології №1 та урології. Молодіжний колектив захоплено працює над питаннями планування сім'ї, тайнствами народження людини.

Студентське наукове товариство ДМІ налічує близько 4 тис. студентів. При кожній кафедрі існують наукові гуртки. Вони допомагають студентам не тільки засвоювати програмний матеріал, але й закладають реальні передумови для формування майбутнього фахівця, науковця. В одному з своїх виступів перед студентською молоддю ректор А.В. Новицька-Усенко сказала: «Сучасний лікар має бути і вченим в повному розумінні цього слова. Лише користуючись здобутками науки, постіжно збагачуючи свої знання, можна досягти вершин у медицині, знайти шанси у пацієнтів».

Переконалим свідченням того, що керівництво інституту приділяє велику увагу науково-дослідній роботі студентів, стало утворення активної групи СНТ. До її складу входять 50 студентів – членів різних гуртків, котрі успішно займаються дослідницькою діяльністю, не лише освоюють експериментальні методики, мають публікації, рацпропозиції, але й беруть активну участь у розробці госпдоговірних тем. Слід зауважити, що, крім ДМІ, активна група діє лише у Львівському медінституті.

Усі члени активної групи – справжні ентузіасти науки, а найбільш обдаровані користуються пільговими умовами для свого творчого зростання – мають серед тижня один день, повністю вільний від навчання.

Приємно відзначити, що багато студентів обирається до складу активної групи на повторні строки. Не перший рік члени її – студенти 6 курсу II-го лікувального факультету В. Варда, Ю. Мамрак, В. Пишний, О. Вдовенко, В. Стусь. Отже, активна група – це авангард студентських гуртків. Активні гуртківці різних років, нині вчені, досвідчені кваліфіковані педагоги і організатори охорони здоров'я – Т. і А. Касьяненко, В. Смирнов, Г. Кременчуцький, В. Луковська, С. Глущенко, О. Журило, А. Огір, А. Мозгунов та багато інших. Ще однією новою формою наукової діяльності майбутніх фахівців став МКДП – Міжвузівський комплексний дипломний проект. Безпосередніми виконавцями дипломних проектів стануть 49 студентів вузів нашо-

**1 ЖОВТНЯ –
Міжнародний
день людей
похилого віку**

Вже вкотре-вкотре народний музей нашої академії гостинно зустрів першого жовтневого дня найпочесніших відвідувачів – ветеранів, аби вони відзначи-

ли Міжнародний день людей похилого віку. Українське словосполучення «люди похилого віку» (рос. – «люди пожилого возраста») якось не пасує нашим мудрим Вчителям, Вченим з великої літери. Вони – ветерани! Похилисть не для них. У розуму немає віку.

За традицією зустріч відкрила голова жінради доцент Л. М. Одинцова. Вона привітала усіх присутніх зі святом, повідомила, що на цю зустріч зібралось чималенько ювілярів. Першим привітала найпочеснішого ювіляра, легенду на-

шої академії – голову ради ветеранів, професора Якова Григоровича Коврова.

Теплі слова на його адресу на кшталт «наш зірець», «наша провідна зірка» пролунали із вуст проректора з наукової та лікувальної роботи професора В. Й. Мамчура, голови профкому співробітників доцента В. В. Васильченка.

Низьким укліном, золотавими хризантемами, щирими

словами вітала Якову Григоровича рідна ка-

... Літа на осінь повернули, а душі – молоді

федра гігієни та екології в особі завідувача професора О. А. Шевченка. Олександр Анатолійович нагадав про нелегкий життєвий шлях ювіляра: бідне дитинство, воєнне лихоліття – воював, був тричі поранений; повоєнні відбудовчі нелегкі часи; роки навчання у вузі, невтомної праці, здобуття звання професора. І ніде він не схибив, завжди з усмішкою, гумором вселяв оптимізм оточуючим.

Щиросердо привітала Я. Г. Коврова і професор Л. В. Новицька-Усенко, вона подарувала авторську книгу, пригадала незабутні роки співробітництва в приймальній комісії, побажала й надалі міцного здоров'я, творчого запозяття, невтомності душі.

А потім вітальні поздоровлення переплелися. Бо Л. М. Одинцова, В. В. Васильченко, В. Й. Мамчур, Я. Г. Ковров зичили «многая літа» Людмилі Василівні, яка влітку відсвяткувала свій ювілей.

Поздоровили і Ларису Пилипівну Кос, зокрема, зав. каф. гістології проф. І. В. Твердохліб, доцент І. С. Хріпков.

Вітали Ніну Миколаївну Султанову, Аллу Павлівну Зубенко.

Кожен із ювілярів висловлював безмірну подяку, адже так важливо на життєвому шляху відчувати свою незабутність, потрібність.

Хвилиною мовчання вшанували пам'ять тих, хто пішов у небуття.

Про сьогоднішній день академії ветеранам доповів В. Й. Мамчур. Наголосив на тому, що наша академія продовжує бути одним із найбільш бажаних вузів для навчання у абітурієнтів. І в цьому велика заслуга попередніх поколінь викладачів, які працювали над піднесенням авторитету альма матер. Зупинився на проблемах організації навчального процесу для студентів-переселенців у зв'язку із проведенням АТО.

А Яків Григорович Ковров потішив гуморесками і

закликав кафедри долучати до зустрічі більше своїх ветеранів.

Як завжди, не обійшлося свято без наших молодих співучих голосів. Ярослав Віленський, Роман Шевченко, Ольга Кравчен-

ко, Ольга Лутченко радували виконанням музичних

творів «Белой акации гроздь душистые...», «О, море, море», «Споемте, друзья», «Одинокая гармонь», «Черемшина», «Стожари», «Водограй» та ін.

Завершувалася зустріч традиційним чаюванням зі смачними пиріжками, тістечками, ювілейними тортами. Знову лунали заздравиці, головне ж – побажання миру в країні, сподівання на нові зустрічі.

Як радісно ветеранам, що й на схилі літ їх чекають рідні стіни, рідні люди, нові покоління продовжувачів їх справи – медиків. Чимало зусиль до цього докладають рада ветеранів, жінрада, профспілка та керівництво академії.

Наталія ВЕЛИЧКО
На знімках:
епізоди зустрічі.

Студенти 3 курсу стоматологічного факультету провели урок для дітей 4-5 років у дитячому садку № 164 «Берізка». В ньому виховуються діти учасників АТО, а також багатодітних сімей. Це заняття в рамках програми «Профілактика стоматологічних захворювань» кафедри дитячої стоматології (зав. каф. проф. І. В. Ковач). Підготовлений сценарій під керівництвом професора В. Г. Помойницького включав невелику активно-ігрову виставу з казковими персонажами, де навчали попереджувати стоматологічні захворювання, вікторину з питаннями щодо оцінки

Урок у дитсадку

гігієнічних знань та поведінки дітей. По завершенні показали мультфільм, який протягом 15 хвилин переконував про важливість своєчасного догляду за ротовою порожниною і необхідність візиту до стоматолога з метою профілактичного огляду.

Дитяча аудиторія (а було 60 дітей старшої групи) з великою увагою сприйняла основи ефективного і доцільного чищення зубів, догляду за слизовою оболонкою рота, тканинами пародонту. Причому, представлені ігрові сценки і мультфільм сприяли кращому сприй-

няттяю і формуванню гігієнічних навичок у дітей.

Під час вікторини діти показали достатньо високий рівень знань щодо виникнення карієсу зубів, а також методів чищення зубів, правильного вибору засобів і предметів індивідуальної гігієни, що свідчить про увагу до цього питання як батьків, так і вихователів дитячого садка. Кожна дитина отримала від організаторів заходу в якості подарунку засоби і предмети гігієни порожнини рота – дитячі зубні щітки та дитячі стоматологічні пасти.

У подальших наших планах – проведення уроків здоров'я з демонстрацією способів чищення зубів із врахуванням індивідуального стану органів порожнини рота.

У свою чергу ми отримали неоціненний досвід спілкування з дитячою аудиторією, що дозволило закріпити набуті на кафедрі знання та практичні вміння з гігієнічного виховання дитячого контингенту.

**Д. ПРИЙОМСЬКА,
І. СИТНИК,
В. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ,
Т. КАЛІБЕРДА,**
за дорученням 9 десятку
3 курсу стоматологічного
факультету

Розпочинається передплата

Шановні читачі, дописувачі, керівники підрозділів, завідувачі кафедр!

У зв'язку із збільшенням вартості паперу, але при бажанні зберегти газету «Пульс» оголошуємо передплату на наступний 2015 календарний рік.

Вартість одного комплекту – 30 гривень.

Сподіваємося на підтримку небайдужих, бажаючих долучитися до життя академії через газетне слово. Очікуємо на нових авторів з творчим світобаченням.

Першими нас підтримали колективи кафедр: госпітальної терапії №2 (зав. каф. проф. Г. В. Дзяк), ортопедичної стоматології (зав. каф. д.м.н. О. О. Фастовець), медбіології, фармакології та ботаніки (зав. каф. проф. В. Ф. Шаторна), інфекційних хвороб (зав. каф. проф. Л. П. Шостакович-Корєцька), акушерства та гінекології (зав. каф. проф. В. О. Потапов), психіатрії, загальної та медичної психології (зав. каф. проф. І. Д. Спіріна), терапевтичної стоматології (зав. каф. проф. А. В. Самойленко), загальної хірургії (зав. каф. проф. С. О. Мунтян), хірургії № 2 (зав. каф. проф. О. Б. Кутувий), онкології та медичної радіології (зав. каф. проф. І. М. Бондаренко), сімейної медицини ФПО (зав. каф. д.м.н. І. Л. Височина), хірургічної стоматології, імплантології та пародонтології (зав. каф. проф. О. О. Гудар'ян), мовної підготовки (зав. каф. проф. Т. В. Філат).

РЕДРАДА «ПУЛЬСУ»

Посміхніться!

Одна голова добре, а дві краще – так з'явилася кінна поліція.

У жінки два віки: до макіяжу і після...

Безсоння – це така штука, за допомогою якої усвідом-

люєш, яке гарне повітря на вулиці о четвертій ранку.

Якщо Ваша дівчина помітила, що Ви дивитесь на іншу, просто поверніться до неї і скажіть:

– Я такий радий, що ти не носиш таку гидомирну сукню, як вона...

Пульс

ГАЗЕТА ДЕРЖАВНОГО
ЗАКЛАДУ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА
МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МОЗ УКРАЇНИ»

Адреса редакції: 49044,
м. Дніпропетровськ, вул.
Дзержинського, 9, кімн.
28, тел. 31-22-75
e-mail: puls@dma.dp.ua

Виходить українською
мовою
двічі на місяць.
Обсяг 1 друк.аркуш.
Друк офсетний.

Тираж – 1000. Зам. № 344
Серія ДП №1380-115 ПР
від 15 березня 2007 року

Газета віддрукована
у видавництві ПП «Ліра М»
м. Дніпропетровськ,
пр. Воронцова, 73.

Редактор
Зоя НІКОЛЬНИКОВА